

Høringsnotat

**Forskrift om unntak og tilpasninger til fagskoleloven for Forsvarets
fagskoler**

Desember 2025

Innhold

1	Innledning.....	4
1.1	Hjemmelen for unntak fra og tilpasning til fagskoleloven	4
1.2	Kort om Forsvarets utdanningssystem.....	5
1.3	Behov for unntak og tilpasninger for Forsvarets fagskoler	6
1.4	Organisering av Forsvarets fagskoler	7
2	Departementets forslag	8
2.1	Formål.....	8
2.2	Myndighet til forsvarssjefen om å gi unntak i krise og krig.....	8
2.3	Fagskoleloven kapittel 3	9
2.3.1	Styrets sammensetning	9
2.3.1.1	Gjeldende rett.....	9
2.3.1.2	Departementets vurderinger- unntak og tilpasning til fagskoleloven § 10	9
2.3.2	Ansettelse av rektor	11
2.3.2.1	Gjeldende rett.....	11
2.3.2.2	Departementets vurderinger – unntak fra fagskoleloven § 12 første ledd	12
2.4	Fagskoleloven kapittel 4	13
2.4.1	Opptakskrav	13
2.4.1.1	Gjeldende rett.....	13
2.4.1.2	Departementets vurderinger- tilpasning til fagskoleloven § 16.....	13
2.4.2	Gjennomføring av opptak	15
2.4.2.1	Gjeldende rett.....	15
2.4.2.2	Departementets vurderinger – unntak fra fagskoleforskriften § 3 første ledd	15
2.4.3	Studieårets lengde og arbeidsomfang	16
2.4.3.1	Gjeldende rett.....	16
2.4.3.2	Departementets vurderinger – tilpasning til fagskoleloven § 17 a, jf. § 4 a og unntak fra fagskoletilsynsforskriften § 2-2 andre ledd	16
2.4.4	Klageorgan.....	18
2.4.4.1	Gjeldende rett.....	18
2.4.4.2	Departementets vurderinger – unntak til fagskoleloven § 20 femte ledd	18
2.5	Fagskoleloven kapittel 5	20

2.5.1	Bortvisning og utestengning	20
2.5.1.1	Gjeldende rett.....	20
2.5.1.2	Departementets vurderinger – tilpasning til fagskoleloven § 25	20
2.5.2	Vurdering av skikkethet.....	21
2.5.2.1	Gjeldende rett.....	21
2.5.2.2	Departementets vurderinger – tilpasning og tilleggskriterier til fagskoleloven § 26, jf. fagskoleforskriften § 29	21
2.6	Fagskoleloven kapittel 7	22
2.6.1	Rapportering til database for statistikk om fagskoleutdanning	22
2.6.1.1	Gjeldende rett.....	22
2.6.1.2	Departementets vurderinger – unntak fra fagskoleloven § 42	23
3	Økonomiske og administrative konsekvenser	23
4	Forslag til forskrift om unntak fra og tilpasninger til lov om høyere yrkesfaglig utdanning for Forsvarets fagskoler	23

1 Innledning

Forsvarsdepartementet sender med dette på høring forslag til ny forskrift om unntak og tilpasninger til lov om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven) for Forsvarets fagskoler.

Lov 8. juni 2018 nr. 28 om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven) er en overordnet rammelov som angir hovedkriteriene for godkjenning av fagskoleutdanning, studenters rettigheter og plikter, samt bestemmelser om ansvar, eierskap, organisering, økonomi og tilsyn. Utgangspunktet er at fagskoleloven gjelder for Forsvarets fagskoler, og det foreslås derfor at det i den nye forskriften angis eksplisitt hvilke bestemmelser som ikke gjelder for Forsvarets fagskoler. Det foreslås ny forskrift med nødvendige unntak og tilpasninger til fagskoleloven og tilhørende forskrifter, se punkt 2.

Forslag til forskrift om unntak og tilpasning er hjemlet i fagskoleloven § 2, hvor det fremkommer at Kongen kan gi forskrift om unntak fra og tilpasninger til lovens regler for enkelte institusjoner som tilbyr fagskoleutdanning.

Forsvarsdepartementet har utarbeidet høringsforslaget i dialog med Kunnskapsdepartementet og Forsvaret.

1.1 Hjemmelen for unntak fra og tilpasning til fagskoleloven

Gjennom Prop. 64 L (2023–2024) *Endringer i fagskoleloven (institusjonsakkreditering for fagskoler mv.)* åpnet regjeringen blant annet for enkelte tilbydere av fagutdanning med behov for tilpasning til fagskoleregelverket kan få unntak fra regelverket gjennom tilpasningsforskrifter. Forsvaret er et eksempel på en slik tilbyder, og dette åpner for at flere av Forsvarets utdanninger kan akkrediteres som fagskoleutdanninger etter nasjonale standarder, slik at personellens kompetanse og kunnskap får økt synlighet og anerkjennelse. Lovforslaget ble behandlet i Stortinget i mai 2024, jf. Innst. 290 L (2023-2024) til Prop 64 L (2023- 2024).

Bakgrunnen for forslaget var basert på erfaringene som ble gjort ved forsøksordningen for Sjøforsvarets minedykkerutdanning hvor Kunnskapsdepartementet innvilget visse tidsavgrensede unntak etter fagskoleloven § 40. Prop. 64 L (2023-2024) innebar blant annet et nytt ledd i fagskoleloven § 2 som åpner for å kunne gi forskrift om unntak fra og nødvendige tilpasninger til fagskoleloven for enkelte institusjoner som tilbyr fagskoleutdanning.

Det følger av merknaden til fagskoleloven § 2 under punkt 11 i lovproposisjonen at:

«hjemmelen er generell og kan brukes blant annet til å fastsette egne regler for opptak for den fagskolen det er aktuelt å gjøre unntak for. Forsvaret har blant annet vist til at de kan ha behov for å stille krav om sikkerhetsklarering av studenter ved opptak og at studentene må være sikkerhetsklarerte gjennom hele studietiden. Dette er noe som vil kunne fastsettes i forskrift med hjemmel i denne bestemmelsen.

Terskelen for å få unntak skal være høy, og det må foreligge særegne forhold ved tilbyderen eller utdanningen det gjelder. Om unntak skal gis vil avhenge av en skjønnsmessig vurdering. Den aktuelle tilbyderen av utdanningen må synliggjøre hvilke regler i loven, og eventuelt også forskrifter, det ikke er

mulig å oppfylle. Den må videre vise at utdanningen imøtekommer behovet for kvalifisert arbeidskraft i samfunnet, jf. fagskoleloven § 4 andre ledd. Videre vil lovens formål være styrende for i hvor stor grad det bør åpnes opp for unntak.»

Det avgjørende for hvorvidt det kan gjøres unntak og tilpasninger til fagskoleloven er at kvaliteten på fagskoleutdanningene er god, og at kravene til kvalitet i lov og forskrift er oppfylt. Fagskoleloven søker å legge til rette for utdanning av høy kvalitet og skal sikre studentenes rettigheter underveis i utdanningen. Det understrekes i lovproposisjonen at det ikke er aktuelt å gi unntak eller tilpasninger som kan gå på bekostning av kvaliteten i utdanningene, og at det derfor ikke vil åpnes opp for unntak som reduserer de faglige kravene til utdanningene. Det vil heller ikke være aktuelt å gi unntak som begrenser studenters grunnleggende rettigheter.

Det er viktig at en fagskole og fagskoleutdanning beholder sin egenart, og at nivået på utdanningene opprettholdes. Fagskoleutdanning er høyere yrkesfaglig utdanning som ligger på nivå over videregående opplæring. Fagskoleutdanning skal gi kompetanse som kan tas i bruk for å løse oppgaver i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak. Utdanningen skal være praksisnær og imøtekomme behovet for kvalifisert arbeidskraft i samfunnet. Fagskoleutdanning skal bygge på kunnskap og erfaring fra ett eller flere yrkesfelt og være i samsvar med relevante pedagogiske, etiske, kunstfaglige og vitenskapelige prinsipper. Dette er ufravikelige prinsipper.

1.2 Kort om Forsvarets utdanningssystem

Forsvarets utdanningsordning består av nivådannende utdanning, fag- og funksjonsutdanning, samt etter- og videreutdanning. Nivådannende utdanning er utdanning som kvalifiserer den ansatte til tjeneste på ulike nivåer i Forsvaret. Nivådannende utdanning gis i dag hovedsakelig ved Forsvarets høyskole.

Fag- og funksjonsutdanning er målrettet utdanning for å kvalifisere den enkelte til å kunne utøve en funksjon eller operere et våpensystem innenfor et bestemt fagområde eller bransje. Fag- og funksjonsrettet utdanning er Forsvarets samlebetegnelse for fagutdanning, fagopplæring og funksjonsrettet utdanning og opplæring. Det meste av fag- og funksjonsrettet utdanning gis ved Forsvarets våpenskoler. Våpenskolene gjennomfører ca. 3800 kurs av kortere og lengre varighet årlig, for omtrent 38 000 kursdeltakere. Forsvaret har over tid jobbet med å få på plass en mer systematisk og helhetlig tilnærming til fag- og funksjonsrettet utdanning, og arbeidet med å akkreditere større deler av fagutdanningen i Forsvaret må ses i lys av dette.

Frem til innføringen av Ordningen for militært tilsatte (OMT) i 2016 har livslang karriere i Forsvaret i hovedsak vært forbeholdt offiserer med offisersutdanning fra en av de tidligere krigsskolene. Innføringen av OMT etablerte spesialistene som en komplementær personellkategori til offiserene i Forsvaret, og åpnet opp for at alle militært ansatte kan få fast ansettelse frem til pensjonsalder. Spesialistene er i dag den største ansattgruppen, og utgjør den faglige ryggraden, i Forsvaret. Mens offiserene er ledere med høyere militær akademisk utdanning (nivådannende utdanning), er de militære spesialistene fagpersoner innenfor soldatyrket. Etter gjennomført førstegangstjeneste får spesialistene befalsutdanning og fagspesifikke spesialistutdanninger (fag- og funksjonsrettet utdanning), slik som blant annet flyteknikerutdanning,

1.3 Behov for unntak og tilpasninger for Forsvarets fagskoler

Regjeringen ønsker å legge til rette for at yrkesfag og praktiske utdanninger og ferdigheter skal få økt anerkjennelse, og gi fagskolene en viktigere rolle i arbeidet med livslang læring. Dette omfatter også Forsvarets fag- og funksjonsutdanninger. Fordi disse utdanningene, med noen få unntak, ikke er akkreditert som formell studiepoenggivende utdanning i dag, og fordi det ikke finnes et enhetlig system som gir oversikt over disse utdanningene og hvem som mottar dem, er imidlertid svært mye av kompetansen usynlig for samfunnet for øvrig. Utenfor forsvarssektoren er det lite kunnskap om kompetansen som gis gjennom Forsvarets utdanninger, og hvordan samfunnet og den enkelte kan nyttiggjøre denne kompetansen utenfor Forsvaret.

I den foregående langtidsplanen, Prop. 14 S (2020-2021) *Evne til forsvar – vilje til beredskap – Langtidsplan for forsvarssektoren*, ble det pekt på at det er behov for å øke kvaliteten, effektiviteten og relevansen i fag- og funksjonsutdanningen i Forsvaret. Tilbud av enkelte fag- og funksjonsutdanninger som fagskoleutdanning kan bidra til å dekke Forsvarets kompetansebehov og den enkeltes behov for formalisert kompetanse. Forsvaret har derfor jobbet lenge med tilpasning til sivile krav til fagutdanning.

Sjøforsvaret har siden 2022 hatt et tidsavgrenset pilotprosjekt for minedykkeroperatørutdanningen, der utdanningen er akkreditert som en toårig fagskoleutdanning. Det første kullet ble uteksaminert sommeren 2024, og erfaringene var svært positive, både i Sjøforsvaret og blant studentene. I dag har Forsvaret flere pågående prosesser knyttet til akkreditering av fag- og funksjonsutdanninger som fagskoleutdanninger. I tillegg til Sjøforsvarets minedykkerutdanning, samarbeider Hæren med Fagskolen Innlandet om akkreditering av det første året av en toårig lagførerutdanning og Luftforsvaret er i gang med å identifisere aktuelle utdanninger som kan tilbys som fagskoleutdanninger.

I forbindelse med piloten for akkreditering av minedykkerutdanningen i Sjøforsvaret innvilget Kunnskapsdepartementet enkelte midlertidige unntak fra, og tilleggskrav til regelverket, med hjemmel i fagskoleloven § 40. Unntakene og tilleggskravene omfattet fagskoleloven §§ 3, 7, 9, 12, 15 og 26, og fagskoleforskriften § 27, jf. § 26. Det handlet blant annet om unntak fra det samordna opptak, krav til sikkerhetsklarering før opptak, egne krav til særskilte opptaksprøver og opptakskrav, mulighet for å gjennomføre en skikkethetsvurdering under utdanningen, og spesifikke unntak knyttet til organisering av fagskolen.

Undersøkelser gjort av Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) tyder på at mange unge i Forsvaret ønsker en utdanning som gir anerkjennelse også i sivil sektor, og at mange slutter ettersom det ikke er mulig i dag. Akkrediterte utdanninger etter fagskoleloven er underlagt et nasjonalt regelverk og system og gjenstand for tilsyn fra NOKUT. Akkreditering av utdanningene i Forsvaret etter sivile standarder kan derfor både bidra til å synliggjøre militære utdanningsløp, og utvikle kvaliteten på Forsvarets utdanninger. Gjennom å være studiepoenggivende kan også fagskoleutdanninger i Forsvaret bidra til økt anerkjennelse av spesialistkarrieren, både i og utenfor forsvarssektoren. Å gi Forsvaret muligheten til å tilby akkreditert fagskoleutdanning legger dermed til rette for større mobilitet mellom det sivile og det militære arbeidslivet, og kan styrke forsvarssektorens evne til å rekruttere og beholde personell og kompetanse.

Gjeldende langtidsplan for Forsvarssektoren, Prop. 87 S (2023-24) *Forsvarsløftet – for Norges trygghet* fortsetter å styrke arbeidet med å synliggjøre og kvalitetssikre Forsvarets utdanninger gjennom akkreditering etter nasjonale standarder. Erfaringene som ble gjort i forbindelse med pilotprosjektet i Sjøforsvaret har synliggjort at Forsvaret har behov for permanente unntak fra og tilpasning til deler av fagskoleloven for å kunne akkreditere flere utdanninger som fagskoleutdanninger. Dette fordi Forsvarets særtrekk ikke fullt ut gjør det mulig tilpasse sin organisasjon og virksomhet til alle krav som følger av fagskoleloven.

Forsvarets behov for unntak og tilpasning er knyttet til ansettelse av rektor, styrets sammensetning og spesielle opptakskrav til fagskolen som omfatter medisinske krav, fysiske krav, opptaksprøver og sikkerhetsklarering. Forsvaret har også behov for at flere av disse kravene opprettholdes gjennom hele utdanningsløpet. Forsvaret har videre behov for å kunne vurdere studentenes skikkethet under utdanningen. Det er også behov å etablere en egen klagenemd som skal kunne behandle enkeltvedtak i visse typer saker. Forsvaret har også behov for å kunne skjerme personellet på deler av utdanningene, og det er derfor nødvendig å kunne unnta visse utdanninger fra samordna opptak og rapportering til database for høyere opplæring. I tillegg har Forsvaret behov for at studieåret ved Forsvarets fagskoler kan følge arbeidsåret, slik at studieåret kan gå over 11 måneder. Det er også behov for å kunne ha mer fleksible rammer for arbeidsbelastning ved fagskoleutdanningene.

1.4 Organisering av Forsvarets fagskoler

Forsvaret har ikke fagskoler i dag, men en pågående pilot for fagskoleutdanning som gis ved Sjøforsvarets våpenskole, KNM Tordenskjold. Ved ikrafttredelse av ny forskrift, vil det være mulig for Forsvarets tre våpenskoler i Hæren, Sjøforsvaret og Luftforsvaret å opprette egne fagskoler.

Akkreditert fagskoleutdanning etter nasjonale standarder vil gis ved Forsvarets fagskoler. Annen fag- og funksjonsutdanning i Forsvaret vil gis ved Forsvarets våpenskoler. Organiseringen av våpenskolene og fagskolene vil til dels være overlappende, men enkelte organisatoriske strukturer slik som fagskolestyrene vil ikke gjelde for ikke akkrediterte utdanninger ved våpenskolene. Rektor for våpenskolen vil også være rektor for fagskolen. Hvilke av Forsvarets fag- og funksjonsutdanninger som kan gis som fagskoleutdanninger vil vurderes for hver enkelt utdanning.

Fagskoleutdanninger i Forsvaret vil i all hovedsak være utdanningstilbud for midlertidig og fast ansatte, og vernepliktige i Forsvaret. Studentene ved Forsvarets fagskoler vil hovedsakelig rekrutteres fra sine respektive stillinger i Forsvaret, og vil beholde sitt ansettelsesforhold under utdanningen. Det vil imidlertid for enkelte utdanninger ved Forsvarets fagskoler kunne åpnes for at personer som ikke er ansatt eller vernepliktig i Forsvaret på søknadstidspunktet, kan søke om opptak til de akkrediterte utdanningene. Etter fagskolelovens regelverk vil alle studentene ved Forsvarets fagskoler omtales som studenter og omfattes av fagskoleregelverket.

For alle utdanninger vil det stilles krav om gjennomført sesjon før opptak, og det vil være en forutsetning for opptak til Forsvarets fagskoleutdanninger at kandidaten inngår tjenestekontrakt samt kontrakt om pliktjeneste i Forsvaret i de tilfeller det anses som relevant. Alle studenter ved Forsvarets fagskoler vil derfor ha status som enten vernepliktig i førstegangstjeneste eller militært tilsatt (midlertidig eller fast) under utdanningene.

Forsvarets fagskoler forventes fra 2025 primært å plasseres under virksomheten til Forsvarets våpenskoler i de tre forsvarsgrenene; Hæren, Sjøforsvaret og Luftforsvaret. Fagskolene vil være organisert slik at grensjefene i Forsvaret, som skoleeiere, har det overordnede ansvaret for å styre utdanningsaktivitetene innenfor hvert sitt område.

Forsvarets fagskoler vil samarbeide om studieadministrasjon, erfaringsutveksling, og støtte hverandre med personell til nemder. Videre vurderer fagskolene å ha et utvekslingsprogram for deltagelse i hverandres styreverv. Forsvarets fagskoler vil ha kontakt og samarbeid med andre institusjoner i Forsvaret, men også i det sivile.

I tillegg til at det etableres nye fagskoler for de ulike forsvarsgrenene, vil de militære fagskolene kunne samarbeide med sivile fagskoler, slik for eksempel Hærens våpenskole i dag samarbeider med Fagskolen Innlandet innenfor logistikk. De tre grenvise våpenskolene samarbeider tett, særlig når det gjelder akkreditering, og danner et militært fagmiljø sammen med de operative avdelingene.

Forsvaret legger opp til en stegvis innføring hvor våpenskolene først søker om akkreditering av enkeltutdanninger, deretter fagområdeakkreditering, og etter hvert også institusjonsakkreditering.

2 Departementets forslag

2.1 Formål

Forskriften gir nødvendige unntak og tilpasninger til fagskoleloven med tilhørende forskrifter for Forsvarets fagskoler. Departementet foreslår å innta i ny unntaks- og tilpasningsforskrift § 1 at formålet med forskriften er å legge til rette for at Forsvaret kan tilby fagskoleutdanning av høy kvalitet, og for at fagskolestudenter i Forsvaret får gode utdanningsvilkår gjennom nødvendige unntak og tilpasninger til fagskoleloven samtidig som Forsvarets behov for kompetanse møtes.

2.2 Myndighet til forsvarssjefen om å gi unntak i krise og krig

Våpenskolene i Forsvaret er underlagt forsvarssjefens kommandomyndighet, og skal i fred, krise og krig produsere kompetansen som er nødvendig for å bemanne Forsvarets styrkestruktur. Ved mobilisering i en krise eller krigssituasjon kan Forsvarets fagskoler og studentenes rolle ved fagskolene endre seg, og det kan derfor være nødvendig å tilsidesette fagskoleloven helt eller delvis for å tilpasse Forsvarets fagskoleutdanning situasjonens behov.

Departementet foreslår å gi forsvarssjefen myndighet til i krise og krig å bestemme at fagskoleloven delvis eller i sin helhet, med tilhørende forskrifter, ikke skal gjelde for Forsvarets fagskoler. Forutsetningen for dette er at kvalitetskravene til en akkreditert fagskole skal oppfylles så langt det er mulig. Dette presiseres i forskriftsteksten. Det er likevel rimelig å anta at for eksempel krav til læringsmiljø ikke vil være mulig å alltid oppfylle i en krise eller krigssituasjon. Departementet presiseres at hjemmelen til å tilsidesette deler eller hele fagskoleloven gjelder bare dersom en krise eller krigssituasjon oppstår, og det understrekes at terskelen dermed er høy.

Hensikten med unntakshjemmelen er å åpne for at Forsvarets fagskoler i krise og krig skal kunne gi akkreditert utdanning på samme måte som i fredstid med de tilpasninger det er behov for i en slik situasjon. Departementet mener det i en eventuell krise eller

krigssituasjon fremdeles er viktig og nødvendig å gi kvalitetssikret og akkreditert utdanning.

Bestemmelsen åpner for at Forsvarets fagskoler og studentene ved fagskolene kan brukes fleksibelt etter krisens eller krigens behov. I enkelte situasjoner vil Forsvaret kunne ha behov for å avslutte, utsette eller fremskynde studier for å kunne disponere studenter til andre oppgaver enn de var tiltenkt. Det vil også kunne være aktuelt å fjerne, redusere eller endre andre deler av fagskoleutdanningen i en slik situasjon.

Departementet foreslår derfor en forskriftshjemmel i unntaks- og tilpasningsforskriften § 2 hvor forsvarssjefen i krise og krig kan bestemme at fagskoleloven delvis eller i sin helhet, med tilhørende forskrifter, ikke skal gjelde for Forsvarets fagskoler.

2.3 Fagskoleloven kapittel 3

2.3.1 Styrets sammensetning

2.3.1.1 Gjeldende rett

Fagskoleloven § 10 oppstiller regler om sammensetningen av styret ved akkrediterte fagskoler. Det følger av bestemmelsens første ledd at *«Styret skal ha minst sju medlemmer. Minst to medlemmer skal ha bakgrunn fra relevant arbeids- eller næringsliv. Minst ett medlem skal være valgt av og blant de ansatte, og minst ett medlem skal være valgt av og blant studentene»*.

Det følger videre av bestemmelsen at det skal velges personlig varamedlem for medlemmene valgt av de ansatte og studentene. Det skal i tillegg være minst ett varamedlem for medlemmene fra arbeids- og næringsliv, noe som innebærer at disse medlemmene kan ha ett felles varamedlem i tillegg til minst ett varamedlem fra de øvrige medlemmene. Det er eier som utpeker selv, eller fastsetter hvem som skal utpeke, styrets leder. Dette innebærer at eier kan be styret selv utpeke sin leder.

Av § 10 andre ledd følger det videre at ved valg av styremedlemmer gjelder likestillings- og diskrimineringsloven § 28 innen den enkelte valgkrets. Det innebærer at kravene i likestillings- og diskrimineringsloven § 28 om kjønnsbalanse i offentlige utvalg mv. gjelder for de tre ulike gruppene medlemmer som nevnt i bestemmelsens første ledd: de ansatte, studentene og medlemmene fra arbeids- eller næringsliv.

Styremedlemmene, med unntak av studentmedlemmene, velges for inntil fire år, jf. bestemmelsens tredje ledd. Medlemmene kan velges for kortere perioder, og det er ingen begrensninger i hvor mange perioder styremedlemmer og vararepresentanter kan velges.

2.3.1.2 Departementets vurderinger- unntak og tilpasning til fagskoleloven § 10

For Forsvaret er det særskilte forhold ved organiseringen av Forsvarets fagskoler som begrunner et behov for unntak og tilpasning til fagskoleloven § 10 om styrets sammensetning. Forsvaret har en omfattende og hierarkisk struktur som skal ivareta en stor mengde oppgaver og ansvarsområder på hvers av en rekke organisatoriske enheter. De ulike delene av Forsvaret er avhengig av at strukturen ligger fast som et prinsipp for å ivareta kommando-, ansvars-, og myndighetsforhold. Våpenskolene er en del av denne strukturen og har faste oppgaver i hele krisespekteret, og ansatte ved skolen er en del av Forsvarets kommandostruktur.

Forsvaret har behov for at enkelte styremedlemmer, utenom ansatt- og studentrepresentantene, skal være knyttet til spesifikke stillinger i Forsvaret.

Forsvarets fagskoler skal hovedsakelig utdanne personell og utvikle kompetanse i henhold til kravene som stilles til Forsvarets oppgaveløsning. Det er derfor viktig at utdanningstilbudet ved fagskolene til enhver tid reflekterer styrkestrukturens behov for kompetanse. Fagskolene i Forsvaret vil være plassert under grensjefene i Forsvarets myndighetsområde på samme måte som våpenskolene. Som skoleeiere og styrkeprodusenter er det behov for at grensjefene har et overordnet ansvar for å påse at relevante fag- og yrkesmiljøer tar del i å utforme og kvalitetssikre utdanningstilbudet gjennom sin kunnskap og erfaring fra de ulike yrkesfeltene i Forsvaret, og at brukermiljøene er representert i styret på en måte som gir reell innflytelse over utdanningene. I Forsvaret roterer imidlertid personellet relativt ofte mellom ulike stillinger, og departementet mener derfor det er mer hensiktsmessig å knytte medlemskap i styret til konkrete stillinger og ikke personer.

For å ivareta fag- og yrkesmiljøenes brukerperspektiv i skolestyrene foreslår derfor departementet en tilpasning til fagskoleloven § 10 slik at fagskolenes styremedlemmer, utenom ansatt- og studentrepresentanten, skal være gruppe 1-offiserer i Forsvaret utpekt på stilling. Gruppe 1-offiserer er militære ledere med grad fra oberst/kommandør (OF 5) til general/admiral (OF9). Det er ikke avgjørende hvilke konkrete personer som bekler rollen som utpekes til å sitte i skolestyrene. Dersom personene slutter i stillingen, vil vedkommende automatisk også fratre styrevervet. Når en ny offiser tiltrer rollen som er utpekt til å sitte i styret, erstatter vedkommende automatisk den avtroppende offiseren. Styremedlemmene skal ha hver sin vara utpekt på stilling i Forsvaret.

Ved at styremedlemskap følger en stilling, og ikke en person, vil fagmiljøets representasjon i skolestyret bli mer forutsigbart, og derigjennom sikre at utdanningene imøtekommer det til enhver tid gjeldende behovet for å bemanne styrkestrukturen med kvalifisert arbeidskraft. Samtidig vil det å knytte styremedlemskap til spesifikke stillinger gjøre at styrets sammensetning kan tilpasses eventuelle endringer i styrkestrukturen. Dersom det for eksempel besluttes at Forsvaret skal tilføres nye kapabiliteter, vil dette kunne endre hvilke utdanninger som skal gis ved fagskolene. I slike tilfeller kan skoleeier endre styrets sammensetning slik at styret til enhver tid har kompetanse til å ivareta sitt ansvar i henhold til fagskoleloven § 9. Skoleeierne i Forsvaret utpeker stillinger besatt av gruppe 1 offiserer i henhold til den fag- og erfaringskompetansen som styret ved fagskolene til enhver tid har behov for.

Skoleeierne utpeker styrets leder, i tråd med fagskoleloven § 10 første ledd, siste setning.

På bakgrunn av ovennevnte foreslår departementet en tilpasningsbestemmelse i forskriften § 3 tredje ledd hvor det fremkommer at styremedlemmene ved Forsvarets fagskoler, utenom ansatt og studentrepresentantene, skal være gruppe 1-offiserer i Forsvaret utpekt på stilling. Styremedlemmene skal ha hver sin vara utpekt på stilling.

Det følger videre av fagskoleloven § 10 første ledd, andre setning, at minst to av styrets medlemmer skal ha bakgrunn fra relevant arbeids- og næringsliv. NOKUTs veiledning presiserer at hva som er relevant arbeids- og næringsliv må ses opp mot hvilke utdanninger fagskolen tilbyr, og at disse styremedlemmenes bakgrunn bør

speile bredden i utdanningstilbudet på fagskolen.¹ Når styremedlemmer for Forsvarets fagskoler og deres varamedlemmer utpekes på stilling i Forsvaret, vurderer derfor departementet at kravet om bakgrunn fra relevant arbeids- og næringsliv er oppfylt. Departementet vurderer derfor at det ikke er behov for unntak fra fagskoleloven § 10 første ledd andre setning.

I fagskoleloven § 10 andre ledd følger det at ved valg av styremedlemmer gjelder reglene i likestillings- og diskrimineringsloven § 28 innen den enkelte valgkrets i styret. Forsvaret jobber systematisk og målrettet med å få flere kvinner i topposisjoner og praktiserer moderat kjønnskvoltering. Dette innebærer at en kvinne tilsettes dersom hun er (tilnærmet) like godt kvalifisert som en mann. Likevel er det slik at Forsvaret i dag ikke har lik representasjon av kvinner og menn på de ulike gradsnivåene, heller ikke på gradsnivåene oberst til general/admiral. Dette innebærer at likestillings- og diskrimineringsloven § 28 om representasjon av begge kjønn innen den enkelte valgkrets i styret ikke alltid vil kunne oppfylles for valgkretsen representanter for arbeids- og næringsliv utpekt på stilling i Forsvaret. Departementet foreslår derfor at det i forskriften gis unntak fra fagskoleloven § 10 andre ledd for denne valgkretsen. Forsvarets fagskoler vil tilstrebe å møte kravet i fagskoleloven § 10 andre ledd om at kravene i likestillings- og diskrimineringsloven skal være oppfylt innen den enkelte valgkrets i styrene ved fagskolene.

Fagskoleloven § 10 tredje ledd fastsetter valgperioden for de ulike kategoriene styremedlemmer. Når en person blir beordret til, og trer inn i, en stilling som er utpekt av grensjefen til å sitte i styret, vil vedkommende person automatisk tre inn i styret for hele beordringens varighet. Tilsvarende vil personen automatisk tre ut av styret når personen trer ut av stillingen. Stillinger på gruppe-1 nivå i Forsvaret er tidsbegrenset, men det er ikke fastsatt en generell varighet for beordringene. Departementet legger til grunn at ved at styremedlemmene er utpekt på stilling og styrevervet er direkte knyttet opp mot stillingen, vil ikke reglene i fagskoleloven § 10 tredje ledd komme til anvendelse for disse styrevervene.

Ansatt- og studentrepresentantene, samt eventuelle styremedlemmer fra utenfor Forsvaret, velges i samsvar med fagskoleloven § 10 første til tredje ledd.

Departementet foreslår på bakgrunn av dette at fagskoleloven § 10 andre ledd ikke skal gjelde for valgkretsen arbeids- og næringsliv utpekt på stilling i Forsvaret eller medlemmenes varaer, jf. forskriftens § 3 fjerde ledd. Videre foreslår departementet en tilpasning til fagskoleloven § 10 i forskriften § 3 tredje ledd om styrets sammensetning.

2.3.2 Ansettelse av rektor

2.3.2.1 Gjeldende rett

Fagskoleloven § 12 fastsetter at hver fagskole skal ha en rektor, og at det er styret selv som ansetter rektoren. Bestemmelsen fastsetter også at rektor skal ha nødvendig fag- og lederkompetanse.

I høringsnotatet om forslag til endringer i lov og forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven), ble det gitt noen eksempler på hva som kunne være

¹ [Hvordan skal fagskolens styre være sammensatt? | Nokut](#). Lastet ned 15. juli 2025 kl. 13.30.

nødvendige tilpasninger for Forsvaret for å kunne tilby fagskoleutdanning. Høringsnotatet beskriver på side 13 at det kan være «*hensiktsmessig at Forsvarets skoler gis unntak fra fagskoleloven § 12 første ledd om at det er styret som ansetter rektor. Det er Forsvarssjefen som har ansettelsesmyndigheten for militært tilsatte, og gjennom et unntak fra fagskoleloven § 12 kan ansettelse av rektor ved Forsvarets skoler følge det alminnelige ansettelsessystemet i Forsvaret. Organiseringen av fagutdanningen og de militære stilingene bør være sammenfallende, slik at sjefen for skolen også bør kunne være rektor for fagutdanningen*».

2.3.2.2 Departementets vurderinger – unntak fra fagskoleloven § 12 første ledd
For utdanningene ved Forsvarets fagskoler vil det være særskilte forhold som begrunner et behov for tilpasning til ordningen i § 12 om valg av rektor, og at det er styret selv som ansetter rektoren.

Militært tilsatte er ansatt i militær grad og forsvarsgren, og disponeres i stilling i henhold til Forsvarets ansettelses- og beordringssystem. Bestemmelsen i fagskoleloven om at styret skal ansette rektor harmonerer ikke med ansettelses- eller disponeringssystemet for militært tilsatte i Forsvaret. De militære sjefene ved våpenskolene i Forsvaret er brigader/flaggkommandør (OF 6) av grad. Det følger av OMT at militære på dette gradsnivået utnevnes som embetsmenn. Stillingene som sjef for Forsvarets våpenskoler regnes ikke som avsettelige militære embetsmenn etter grunnloven § 22, og de er dermed uavsettelige. Vedkommende utnevnes i grad av Kongen i statsråd, og konstitueres deretter i stilling av Forsvarsdepartementet. Skolesjefene disponeres i stillingen og gis tidsbegrensning.

Våpenskolene i Forsvaret er underlagt forsvarssjefens kommandomyndighet, og skal i fred, krise og krig produsere den kompetansen som er nødvendig for å bemanne Forsvarets styrkestruktur. Sjef for våpenskolene er militært tilsatte, og av hensyn til styrke- og kommandostrukturen i Forsvaret er det forsvarssjefen som har ansettelsesmyndighet for disse. Forsvarsdepartementet mener at organiseringen av fagskoleutdanning i Forsvaret og de militære stillingene bør være sammenfallende av hensyn til Forsvarets kommandostruktur, slik at sjefene for våpenskolene også bør kunne være rektor for fagskoleutdanningene. I lys av dette er det behov for tilpasning til fagskoleloven § 12 første ledd, slik at rektoren ved de respektive fagskolene i Forsvaret kan følge det alminnelige ansettelsessystemet i Forsvaret.

I tillegg til at rektor ved Forsvarets fagskoler vil være underlagt forsvarssjefens kommandomyndighet, har også grensjefene instruksjonsmyndighet over disse. Når rektor er utnevnt av Kongen i grad og deretter konstituert i stilling av Forsvarsdepartementet, vil ikke styret ha mulighet til å skjøte sitt ansvar gjennom enkelte virkemidler overfor rektor slik styret ellers ville hatt, slik som for eksempel oppsigelse eller avskjedigelse av rektor.

Når rektor ved Forsvarets fagskoler er ansatt i henhold til Forsvarets ansettelsesregler og ikke av styret, oppstår det derfor noen prinsipielle spørsmål om ansvars- og arbeidsforholdet mellom styret og rektor. Forslaget om å unnta Forsvaret fra bestemmelsen om at styret selv skal ansette rektor kan bidra til at det oppstår dilemmaer eller utfordringer i styrings- og ansvarsforholdene ved skolene i Forsvaret.

Disse utfordringene likner på utfordringene fagskolemeldingen, Meld. St. 11 (2024–2025) *Fagfolk for en ny tid – med høyere yrkesfaglig utdanning*, viser til at kan oppstå i lys av fylkeskommunenes rolle som eier av de fylkeskommunale fagskolene. Blant annet omtaler fagskolemeldingen at det fylkeskommunale eierskapet kan by på utfordringer ved at rolledelingen mellom eieren og styret ikke er tydelig nok.

Fagskolelovens krav om at fagskolene skal ha selvstendige styrever, kan blant annet utgjøre en begrensning i fylkeskommunenens selvstyre, og det skaper i praksis uklare ansvarsforhold for de ordinære styringsorganene i fylkeskommunen etter kommuneloven.² For Forsvarets del er det viktig at skolens institusjonelle selvstyre gjennom styret er ivaretatt, samtidig som at dette ikke skaper uklarheter ved Forsvarets kommandostruktur.

Til tross for at styret ved Forsvarets fagskoler ikke har formell tilsettingsmyndighet for rektor, vil styret likevel være fagskolens øverste ansvarlige styringsorgan og ta de viktige og prinsipielle avgjørelsene om fagskolens virksomhet i henhold til blant annet fagskoleloven § 9. Organisatorisk er rektor ved skolen i linje under styret, og vil svare til styret for de forhold, oppgaver og plikter som tillegger rektor ved skolen. Styret svarer igjen til grensjefen, som er skoleeier. Skoleeier fastsetter styrets instruks. Styrets instruks sammen med skolens reglement og vedtekter, skal beskrive forholdet mellom rektor og styret, inkludert rektors arbeidsoppgaver og plikter overfor styret, som blant annet kan inkludere fastsettelse av studieplaner og kvalitetssystem. Styret har innspillsrett til, og fatter vedtak om å godkjenne, styrets instruks. Departementet vurderer at dette vil være tilstrekkelig til å avklare ansvarsforholdet mellom styret og rektor, og at det vil ivareta styrets funksjon som øverste organ ved utdanningene.

Departementet foreslår på bakgrunn av dette en tilpasning til fagskoleloven § 12 gjennom unntaks- og tilpasningsforskriften § 3 første ledd, hvor det fremkommer at ansettelse av rektor følger det alminnelige ansettelsessystemet i Forsvaret.

2.4 Fagskoleloven kapittel 4

2.4.1 Opptakskrav

2.4.1.1 Gjeldende rett

I fagskoleloven § 16 fjerde ledd følger det at styret ved den enkelte fagskole skal selvgi utfyllende forskrift om opptak til den enkelte fagskolen.

Fagskoleforskriften § 7 gir utfyllende bestemmelser om kvalifisering for opptak som inkluderer mulighet for styret til å stille spesielle opptakskrav som er relevante for fagskoleutdanningen, jf. fjerde ledd. Med spesielle opptakskrav vises det til krav om bestemte fag, fagbrev, svennebrev, karakterer, poeng, opptaksprøver, arbeidserfaringer, autorisasjoner, sertifiseringer eller andre yrkesgodkjenninger. Gjennom bestemmelsen åpnes det for visse tilpasninger til hvilke krav som kan stilles ved opptak til de ulike fagskoleutdanningene for å sikre at søkeren er egnet til yrket de skal utføre etter endt utdanning. Listen med spesielle opptakskrav er uttømmende.

2.4.1.2 Departementets vurderinger- tilpasning til fagskoleloven § 16

I forbindelse med Sjøforsvarets pilot for minedykkerutdanningen søkte Forsvarsdepartementet på vegne av Sjøforsvaret om å kunne stille krav om sikkerhetsklarering, medisinske krav, opptaksprøver og forutgående rekruttskole som opptakskrav for utdanningen. Det ble da avdekket at ikke alle disse opptakskravene nødvendigvis ble omfattet av fagskoleforskriften § 7 og de særskilte opptakskravene som kan stilles med hjemmel i bestemmelsen.

² [Meld. St. 11 \(2024–2025\)](#)

Forsvaret gjennomfører et stort antall utdanninger for å kvalifisere personell til yrket og til spesifikke stillinger i Forsvaret. For å sikre at søkerne til fagskoleutdanningene i Forsvaret er egnet til et yrke i Forsvaret, vil det derfor for enkelte av utdanningene være nødvendig å stille særskilte opptakskrav ut over det som fremkommer av fagskoleforskriften § 7 fjerde ledd.

For enkelte utdanninger har Forsvaret behov for å kunne stille krav om gjennomført relevant militær utdanning, medisinske og fysiske krav samt krav om sikkerhetsklarering etter lov 1. juni 2018 nr. 24 om nasjonal sikkerhet (sikkerhetsloven).

Det vil være behov for å kunne stille krav om relevant militær utdanning i tilknytning til opptak til Forsvarets fagskoler. Hva slags militær utdanning det er behov for vil variere på de ulike fagskoleutdanningene. Noen vil kreve rekruttskole, mens andre vil kunne kreve befalskurs. Det er derfor behov for at fagskolen selv kan fastsette krav til relevant militær utdanning for den enkelte fagskoleutdanning som et tilleggskrav ved opptak til fagskoleutdanningene.

Det er også behov for å kunne stille medisinske krav ved opptak ettersom en utdanning ved Forsvarets fagskoler er en krevende utdanning både fysisk og psykisk. Som fremtidig ansatt i Forsvaret stilles det høye krav til fysisk og medisinsk robusthet, og det vil derfor være behov for å teste studentens medisinske egnethet i forkant av tildeling av studieplass.

Når det gjelder behov for å kunne stille fysiske krav i forbindelse med opptak til Forsvarets fagskoler legges det til grunn at dette kravet allerede omfattes av fagskoleforskriften § 7. Departementet tolker ordlyden dithen at fysiske krav inngår i det særskilte opptakskravet «opptaksprøver», slik at det derfor ikke vil være behov for tilpasning til fagskoleforskriften for dette opptakskravet.

Sikkerhetsklarering er et generelt krav for tjeneste i Forsvaret, og er også relevant for ansatte og studenter ved fagskolene i Forsvaret. Utdanningene ved Forsvarets fagskoler gjennomføres på militært område og innholdet i utdanningene innebærer ofte tilgang til sikkerhetsgradert informasjon, våpen og annet militært materiell. Det er derfor nødvendig for Forsvaret å kunne stille krav om gyldig sikkerhetsklarering som opptakskrav for Forsvarets fagskoler.

Dersom en student mister sikkerhetsklareringen under utdanningen innebærer det at vedkommende ikke lenger kan gis tilgang til sikkerhetsgradert informasjon, og i mange tilfeller heller ikke gis tilgang til militært område uten følge. Dette vil for flere av Forsvarets fagskoler kunne medføre at studentene ikke kan gis tilgang til nødvendig undervisning og pensum, og heller ikke får tilgang til fagskolens lokaler. Mangel på sikkerhetsklarering eller bortfall av denne vil derfor medføre at studentene ikke får mulighet til å fullføre utdanningen. Dette betyr at for Forsvarets fagskoler vil det også være behov for å kunne stille krav om at studenten har gyldig sikkerhetsklarering med tilhørende autorisasjon gjennom hele utdanningens varighet. Departementet foreslår under i punkt 2.5.1.2 at tap av sikkerhetsklarering eller nedsettelse under klareringsnivået som er fastsatt for studiet, kan medføre utestengning fra utdanningen.

For flere av fagskoleutdanningene i Forsvaret vil det også kunne være behov for at opptakskrav skal opprettholdes underveis i utdanningen for å beholde studieplassen. Dette vil blant annet kunne knytte seg til de medisinske og fysiske kravene. Dette er krav som stilles for å sikre studentenes helse og sikkerhet i forbindelse med

undervisning og opplæring i krevende situasjoner. Departementet foreslår under i punkt 2.5.1.2 at manglende sikkerhetsklarering og manglende oppfyllelse av medisinske krav kan medføre utestengning fra fagskoleutdanningen.

På bakgrunn av dette foreslår departementet en tilpasning til fagskoleforskriften § 7 fjerde ledd som innebærer at Forsvarets fagskoler kan fastsette særskilte opptakskrav til sine utdanninger ut over de kravene som allerede oppstilles. Det er i tillegg foreslått at fagskolene selv kan fastsette hvilke krav det er behov for å opprettholde underveis i utdanningen. Departementet foreslår nevnte tilpasninger i unntaks og tilpasningsforskriften § 4.

2.4.2 Gjennomføring av opptak

2.4.2.1 Gjeldende rett

Fagskoleloven § 16 b omhandler gjennomføringen av opptak.

Kunnskapsdepartementet har med hjemmel i bestemmelsens første ledd gitt forskrift om en nasjonal samordning av opptak til utdanninger ved fagskoler, jf. fagskoleforskriften § 3.

Det følger videre av fagskoleforskriften § 3 første ledd at «*Opptak til fagskoleutdanning ved offentlige fagskoler organiseres gjennom det samordnede opptaket til fagskoleutdanning ved Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse*». Av bestemmelsens andre ledd følger det at departementet kan unnta enkeltutdanninger ved offentlige fagskoler fra deltakelse i det samordnede opptaket. Slikt unntak kan blant annet innvilges dersom utdanningen har oppstartstidspunkt utenom ordinær semesterstart eller andre særlige grunner foreligger.

2.4.2.2 Departementets vurderinger – unntak fra fagskoleforskriften § 3 første ledd

Flertallet av Forsvarets fagskoleutdanninger vil ikke være egnet til å være en del av samordna opptak. De fleste studentene ved Forsvarets fagskoleutdanninger vil allerede ha et tilknytningsforhold til Forsvaret gjennom en ansettelse eller som vernepliktige i Forsvaret, slik at det ikke er naturlig at disse utdanningene omfattes av det samordnede opptaket. For noen av utdanningene vil ikke de ordinære fristene ved det samordnede opptaket være hensiktsmessig ettersom opptak foregår på andre tidspunkt enn det ordinære opptaket. Noen utdanninger vil også ha behov for at studentene ved enkelte utdanninger er skjermet av hensyn til nasjonale sikkerhetsinteresser. Departementet mener derfor det foreligger særlige grunner til at Forsvaret ikke bør være en del av samordna opptak, og at det er mer hensiktsmessig at Forsvarets fagskoler gjennomfører opptaket lokalt.

I forbindelse med at Forsvaret utvider sitt tilbud av fagskoleutdanninger, kan Forsvaret likevel fremover identifisere utdanninger der det er aktuelt å åpne for eksterne søkere. For å bli tatt opp til utdanningene, vil det imidlertid stilles krav til at kandidatene inngår tjeneste- og eller utdanningskontrakt med Forsvaret, slik at studentene vil ha status som ansatt eller vernepliktig i førstegangstjeneste ved opptak. For utdanninger der Forsvaret åpner for eksterne søkere fra utenfor Forsvaret, foreslår departementet at Forsvaret kan velge å inngå i det samordnede opptaket.

Departementet foreslår på bakgrunn av dette et unntak fra det generelle utgangspunktet i fagskoleforskriften § 3 første ledd om at opptak til fagskoleutdanningene ved offentlige fagskoler organiseres gjennom det samordnede opptaket. Forsvarsdepartementet anser det som mer hensiktsmessig at det gis et slikt

generelt unntak, og at Forsvarets fagskoler selv kan vurdere om den enkelte utdanning skal inngå som en del av opptaket, jf. forskriftens § 4 tredje ledd.

2.4.3 Studieårets lengde og arbeidsomfang

2.4.3.1 Gjeldende rett

Fagskoleloven § 17 a omhandler studiepoeng og beskriver blant annet hva studiepoeng er, samt forklarer nærmere hva studiepoengene gir uttrykk for når det gjelder læringsutbytte og normert studietid.

I første ledd fremkommer det at «Studiepoeng er en betegnelse på læringsutbytte og normert studietid. Det gis 60 studiepoeng for læringsutbytte oppnådd på bakgrunn av tilsvarende ett års bestått fagskoleutdanning på heltid. Ett års fagskoleutdanning på heltid tilsvarer normalt ti måneder».

Fagskoleloven § 4 a fastsetter videre at fagskoleutdanning skal ha et innhold og omfang som tilsvarer inntil to års utdanning på fulltid. Det følger videre av forskrift om akkreditering av og tilsyn med høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoletilsynsforskriften) § 2-2 første ledd at utdanningen skal ha et omfang på inntil 120 studiepoeng, med mindre det er gitt unntak etter fagskoleloven § 4 a første ledd.

Fagskoleutdanning har dermed ordinært en øvre ramme på 120 studiepoeng over maksimalt to studieår for heltidsstudenter. Kunnskapsdepartementet presiserer i Fagskolemeldingen at en fagskoleutdanning kan variere i omfang opp til 120 studiepoeng, og trenger ikke å ha et omfang på akkurat 30, 60, 90 eller 120 studiepoeng.³

Arbeidsomfanget per studieår gjennomført på heltid er fastsatt til å tilsvare 1500 – 1800 timer, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-2 andre ledd.

2.4.3.2 Departementets vurderinger – tilpasning til fagskoleloven § 17 a, jf. § 4 a og unntak fra fagskoletilsynsforskriften § 2-2 andre ledd

Studenter ved Forsvarets fagskoler vil hovedsakelig enten være ansatt i Forsvaret eller vernepliktige i førstegangstjeneste. Disse personellkategoriene er enten lønnet under utdanning, eller tilkommer fri bolig, kost og bekledning, samt reisegodtgjørelser. Både vernepliktige i førstegangstjeneste og militært tilsatte har et arbeidsår på 11 måneder.

Fagskoleutdanning i Forsvaret skal gi kompetanse som kan tas i bruk for å løse oppgaver i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak, være praksisnær og imøtekomme behovet for kvalifisert arbeidskraft i Forsvaret. Utdanning ved Forsvarets fagskoler vil ha tett nærhet til praksisfeltet med stort innslag av øving, testing og trening av studentenes praktiske ferdigheter. Øvelser og seilas vil som regel inngå som en obligatorisk aktivitet i utdanningene, og er sentrale for at utdanningens læringsutbytte er relevant jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-1. Bestemmelsen forutsetter blant annet at det er samsvar mellom utdanningene og det yrkesfeltet utdanningene retter seg mot. I den grad øvelser og seilas bidrar til utdanningenes læringsutbytte, vil disse aktivitetene gi uttelling i studiepoeng. Samtidig vil det være slik at alle ansatte og vernepliktige i førstegangstjeneste kan pålegges å delta på

³ [Meld. St. 11 \(2024–2025\)](#)

øvelser som ikke er en del av utdanningene, i kraft av å være ansatt eller vernepliktig. I disse tilfellene regnes ikke øvelser og seilas som en del av det som gir uttelling i studiepoeng.

Studieårets lengde

Fagskoleloven § 17 a første ledd, siste setning fastslår at ett års fagskoleutdanning på heltid tilsvarer normalt ti måneder. Slik Forsvaret er organisert krever utdanningene at en rekke personer og avdelinger, i og utenfor skolemiljøene, bidrar inn i fagmiljøene, undervisningen og i gjennomføringen av utdanningene. Dette gjøres som en del av, eller i tillegg til, personenes øvrige oppgaver. Det er derfor behov for at utdanningsåret ved Forsvarets fagskoler følger arbeidsåret i Forsvaret, slik at for eksempel studentenes deltagelse på obligatoriske øvelser og seilas kan innrettes etter Forsvarets planlagte øvingsaktivitet og tilgangen på nødvendige og påkrevde ressurser. Dette er en viktig forutsetning for at Forsvarets fagskoler skal kunne gi praksisnære utdanninger under realistiske forhold.

Departementet foreslår en tilpasning til fagskoleloven § 17 a første ledd, slik at studieåret ved Forsvarets fagskoler kan være opptil 11 måneder. Forslaget medfører at toårige fagskoleutdanninger i Forsvaret vil ha en øvre tidsramme på inntil 22 måneder. Departementet foreslår å regulere dette i § 7 første ledd i unntaks- og tilpasningsforskriften.

Arbeidsomfang

Arbeidsomfanget for studentene som er definert i fagskoletilsynsforskriften § 2-2 skal bidra til forutsigbarhet og realistiske forventninger til studiets arbeidsmengde. Sett i sammenheng med fagskoleloven § 17 a gir dette en normert arbeidsbelastning på 25-30 arbeidstimer per studiepoeng. Når departementet foreslår å gjøre unntak fra fagskoleloven § 17 a første ledd om at lengden på studieåret ved Forsvarets fagskoler skal være 11 måneder, medfører ikke det automatisk at rammen for antall arbeidstimer i fagskoletilsynsforskriften § 2-2 andre ledd økes tilsvarende.

Studentene ved Forsvarets fagskoler tas opp til utdanningene etter høye krav til fysisk og medisinsk robusthet. Ved bestått utdanning må Forsvaret være sikre på at studentene er robuste nok til å kunne håndtere de særlige kravene som forventes av dem i yrket, herunder å operere under høy intensitet, kompleksitet, og foreta gode prioriteringer over tid. Å lære å kunne gjennomføre krevende og omfattende oppgaver innenfor rigide tidsrammer er en naturlig del av militær profesjons- og yrkesutdanning. Et særtrekk ved Forsvarets utdanninger er at mange av ferdighetene som kreves for utøvelsen av militære yrker læres gjennom trening og øving i rammer som ligner på kriser og krig. Dette inkluderer til dels svært ressurs- og tidsintensive aktiviteter som ikke har noen direkte ekvivalenter i sivile fagskoleutdanninger, slik som for eksempel øvelser og seilas. Andre fagskoleutdanninger har praksis som en del av sine utdanningsløp, men disse er ikke sammenlignbare med militære øvelser og seilas som i enkelte tilfeller kan ha flere måneders varighet og dermed også krever et høyt antall arbeidstimer.

For de av Forsvarets fagskoleutdanninger som skal omfatte øvelser og seilas blir det vanskelig å opprettholde læringsutbyttet innenfor rammene av fagskoletilsynsforskriften § 2-2 andre ledd. Å legge disse aktivitetene utenfor utdanningsløpene er heller ikke hensiktsmessig, ettersom utdanningenes verdi for studentenes og for Forsvaret ville blitt redusert betraktelig.

En normert studieuke ved Forsvarets fagskoler vil som regel ha samme varighet som en normert arbeidsuke, altså 37, 5 timer. På øvelser og seilas oppholder og sover studentene i felt eller fartøy hele døgnet over flere uker. En full uke med tilstedeværelse på øvelse eller seilas tilsvarer da 168 timer. Departementet understreker at tiden studentene tilbringer på øvelse ikke betyr at alt av studentenes tid og oppgaver gir læringsutbytte. Det er likevel slik at øvelser og seilas er dynamiske aktiviteter, og overgangen mellom det som tydelig gir læringsutbytte for utdanningen og det som ikke gir læringsutbytte noen ganger vil være uklar. Videre understrekes det at øvelser og seilas som helhet kan gi trening under realistiske driftsforhold. Det inkluderer også utøvelse av oppgaver som skjer eksempelvis under utmattelse, eller inneholder uventede elementer, som en del av læringen. Det er derfor utfordrende å tidfeste presist hvordan antall arbeidstimer per øvelse eller seilas skal beregnes for det enkelte studie eller utdanning. Det er videre sentralt at utdanningene gjennomføres under realistiske forhold, i tråd med formålet og læringsutbyttet i utdanningene og i henhold til kvalitet i utdanning jf. fagskolelovens § 1 og § 4 første ledd. Derfor mener departementet det ikke er hensiktsmessig å pålegge Forsvarets fagskoler å til enhver tid sørge for at alle aktiviteter ved utdanningene er innenfor rammene av fagskoletilsynsforskriften §2-2 om totalt antall arbeidstimer per studieår.

Departementet mener det må pålegge Forsvarets fagskoler å organisere utdanningene på en sann måte at studentene oppnår det fastsatte læringsutbyttet. For Forsvarets del, innebærer dette at Forsvarets fagskoler har behov for unntak fra fagskoletilsynsforskriften § 2-2 andre ledd om at studietilbudets samlede arbeidsomfang skal være på 1500–1800 timer per år for heltidsstudier, jf. forskriftens § 7 andre ledd.

Forsvaret ønsker å tilby fagskoleutdanning i hele spennet opp til to år. Forsvarsdepartementet presiserer at forslaget om at Forsvarets fagskoler får en tilpasning til § 17 a første ledd og et unntak fra fagskoletilsynsforskriften § 2-2 andre ledd, innebærer at det maksimale antallet studiepoeng skal være innenfor den øvre totale rammen for fagskoleutdanning på 120 studiepoeng over to studieår.

2.4.4 Klageorgan

2.4.4.1 Gjeldende rett

Det følger av fagskoleloven § 20 femte ledd at «*departementet kan gi forskrift om et nasjonalt klageorgan for fagskoleutdanning som skal behandle klager på enkeltvedtak på bestemte områder og om saksbehandlingen i klagesaker*».

Etter fagskoleforskriften § 43 skal den nasjonale klagenemnda, Nasjonal klagenemd for høyere yrkesfaglig utdanning, behandle klager på enkeltvedtak på bestemte områder. Dette gjelder vedtak om opptak etter fagskoleloven § 7 tredje ledd, § 16 (med visse unntak), annullering etter § 24, vedtak om bortvisning eller utestenging etter § 25, vedtak om vurdering av skikkethet etter § 26 og vedtak om utestenging på grunn av straffbare forhold (politiattest) etter § 27.

2.4.4.2 Departementets vurderinger – unntak til fagskoleloven § 20 femte ledd
For Forsvarets fagskoler er det særskilte forhold ved utdanningen som begrunner et behov for unntak og tilpasning til fagskoleloven § 20 femte ledd, jf. fagskoleforskriften § 43, om hvilke saker den nasjonale klagenemnda skal behandle.

Fagskoleutdanninger i Forsvaret vil i all hovedsak være utdanningstilbud for Forsvarets ansatte og vernepliktige i Forsvaret. Utdanningene ved Forsvarets

fagskoler, og særtrekkene ved Forsvarets virksomhet, skiller seg i mange tilfeller vesentlig fra utdanninger ved sivile fagskoler.

Gjennom unntaks- og tilpasningsforskriften vil Forsvarets fagskoler ha mulighet til å gjøre tilpasninger til fagskoleloven i tråd med det behovet Forsvaret har som organisasjon. Forsvarets fagskoler vil eksempelvis kunne stille særskilte opptakskrav, herunder medisinske krav, krav til sikkerhetsklarering etc. Ettersom Forsvarets fagskoler blir innrettet i tråd med Forsvarets behov, mener departementet det vil være hensiktsmessig at også eventuelle klager på visse type enkeltvedtak behandles av et eget klageorgan som har særskilt kompetanse på Forsvaret og Forsvarets virksomhet. Departementet mener en klagenemnd underlagt FD med medlemmer som har kompetanse innenfor Forsvarets virksomhet vil være bedret egnet til å vurdere de særegenheter som er i Forsvaret enn den nasjonale klagenemnda. Det anses som hensiktsmessig for både Forsvaret og studentene at det kan gjennomføres en helhetlig saksbehandling av den enkelte sak. Departementet mener dette vil gi forutsigbarhet, og reduserer usikkerhet for den enkelte student.

Departementet foreslår derfor et unntak fra fagskoleloven § 20 hvor det legges opp til at det etableres en egen Klagenemnd for Forsvarets fagskoler som oppnevnes av Forsvarsdepartementet.

Det foreslås at nemndsmedlemmenes sammensetning skal være noe ulik fra ordningen i fagskoleforskriften kapittel 7. Departementet foreslår at medlemmene i Klagenemnd for Forsvarets fagskoler skal være sammensatt på en slik måte at de hovedsakelig har kompetanse fra Forsvaret og Forsvarets fagskoler. Departementet mener det er hensiktsmessig at nemnda består av fem medlemmer, noe som skiller seg fra ordningen i fagskoleforskriften § 44 hvor den nasjonale klagenemnda består av syv medlemmer. I likhet med fagskoleregelverket foreslås det at lederen og leders vara skal være jurister, jf. advokatloven § 67. Leder og varaleder kan ikke være tilsatt i Forsvarsdepartementet eller underliggende etater. Nemnda skal også bestå av to representanter fra studentene ved Forsvarets fagskoler, samt to medlemmer som er ansatt ved en av Forsvarets fagskoler. Både studentmedlemmene og medlemmene som er ansatt skal ha personlige varamedlem.

Fordi arbeidet med å gi akkreditert fagskoleutdanning ved Forsvarets fagskoler vil representere noe nytt for Forsvaret, vurderer departementet om nemnda tillegg bør bestå av ett eksternt medlem med bred erfaring fra sivil fagskolesektor. Dette vil gi nemnda bredere kompetanse til å håndtere saker som faller i skjæringspunktet mellom sivile og militære standarder og krav. Det er en forutsetning at det eksterne medlemmet kan sikkerhetsklareres. Departementet ber om høringsinstansenes syn på om det er hensiktsmessig med et eksternt medlem med erfaring fra sivil fagskolesektor. I denne sammenheng ber vi også om innspill til hvor mange medlemmer nemnda bør ha, dersom man utvider med et eksternt medlem.

Det foreslås videre at nemndsmedlemmene oppnevnes for fire år, med unntak av studentmedlemmene som oppnevnes for inntil to år.

Det foreslås videre at det presiseres at klagenemnda er vedtaksfør når lederen eller varamedlemmet for lederen og minst to andre medlemmer, herav en studentrepresentant, deltar i behandlingen. Ved stemmelikhet avgjør lederens stemme.

Når det gjelder hvilken kompetanse Klagenemnda ved Forsvarets fagskoler skal ha, foreslår departementet at nemndas kompetanse skal begrense seg til enkeltvedtak truffet med hjemmel i fagskoleloven § 7 tredje ledd om inndragning, annullering og

karantenetid ved bruk av falske dokumenter mv i forbindelse med generell godkjenning av utenlandsk fagskoleutdanning, fagskoleloven § 16 a om bruk av falske dokumenter ved opptak til utdanninger, fagskoleloven § 24 fjerde ledd om annullering, fagskoleloven § 26 fjerde ledd om manglende skikkethet, fagskoleloven § 25 femte ledd om bortvisning og utestengning og fagskoleloven § 27 åttende ledd om politiattest. Departementet foreslår også at klagenemnda for Forsvarets fagskoler skal være klageinstans for enkeltvedtak om utestenging på grunn av manglende sikkerhetsklarering og manglende oppfyllelse av medisinske krav etter forskriften § 5.

Øvrige klagesaker behandles av den nasjonale klagenemnden for fagskoler etter fagskoleforskriften § 43. Det følger av forvaltningsloven at klagenemndas vedtak ikke kan påklages.

På denne bakgrunn foreslår departementet flere bestemmelser i forskriften som omtaler Klagenemnda for Forsvarets fagskoler. Det foreslås egne bestemmelser om sammensetningen til klagenemnda og hvilke saker nemnda har kompetanse til å behandle, se forslaget §§ 8 og 9.

2.5 Fagskoleloven kapittel 5

2.5.1 Bortvisning og utestengning

2.5.1.1 Gjeldende rett

Det følger av fagskoleloven § 25 at styret ved fagskolen i visse tilfeller kan fatte vedtak om bortvisning eller utestengning fra fagskolen. Bestemmelsen gir regler om bortvisning og utestenging på grunn av ulike former for uønsket atferd fra en student. Bestemmelsen skal bidra til å sikre tilfredsstillende læringsmiljø for studenter og andre, verne om liv og helse for grupper som kommer i kontakt med studentene, og bidra til å forebygge bruk av falske dokumenter og fusk.

2.5.1.2 Departementets vurderinger – tilpasning til fagskoleloven § 25

Forsvaret har behov for å stille krav om at studentene har gyldig sikkerhetsklarering med tilhørende autorisasjon samt opprettholder de medisinske og fysiske kravene under hele fagskoleutdanningen.

Dersom en student mister sikkerhetsklareringen under utdanningen kan det innebære det at vedkommende ikke lenger kan gis tilgang til sikkerhetsgradert informasjon, og i mange tilfeller ikke gis tilgang til militært område uten følge. Dette vil for flere av Forsvarets fagskoler kunne medføre at studentene ikke kan gis tilgang til nødvendig undervisning og pensum, og ikke får tilgang til fagskolens lokaler. Manglende sikkerhetsklarering vil derfor kunne medføre at studentene ikke får mulighet til å fullføre utdanningen.

Dersom en fagskolestudent ikke oppfyller de medisinske kravene som er fastsatt for fagskolen gjennom utdanningen, vil det kunne medføre en risiko for studenten selv og medstudenter i tilknytning til undervisning og opplæring i krevende situasjoner.

Eksempelvis stilles det krav til at studenter ved Sjøforsvarets minedykkeroperatørutdanning gjennomfører lungetest i forkant av opptak. Manglende opprettholdelse av dette kravet gjennom utdanningen vil kunne være til stor skade for studenten selv, og for andre, i både en opplæringssituasjon og i utførelsen av yrket. Forsvaret har derfor også behov for at medisinske krav må være oppfylt under hele fagskoleutdanningen og at manglende oppfyllelse av medisinske krav, av hensyn til

sikkerheten for studenten selv og andre, kan medføre at studentene ikke får mulighet til å fullføre utdanningen.

Departementet foreslår på denne bakgrunn en tilpasning til fagskoleloven § 25. Forslaget innebærer at tap av sikkerhetsklarering eller nedsettelse av sikkerhetsklarering under klareringsnivået fastsatt for studiet, kan medføre utestengning fra utdanningen. Det samme gjelder dersom studenten ikke lenger oppfyller de medisinske kravene som stilles ved opptak til Forsvarets fagskoler. Se forslaget § 5.

2.5.2 Vurdering av skikkethet

2.5.2.1 Gjeldende rett

I fagskoleloven § 26 står det: *«Fagskolen skal gjennom hele utdanningen gjøre en løpende skikkethetsvurdering av alle studenter som er omfattet av kravet om slik vurdering»*. Det følger videre av femte ledd at *«Departementet gir forskrift om skikkethetsvurdering, blant annet om kriterier for vurderingen, saksbehandlingen og skikkethetsnemnd»*. Slike bestemmelser er gitt i fagskoleforskriften kapittel 5. Hvilke utdanninger det kan foretas en skikkethetsvurdering i, følger av fagskoleforskriften § 27, jf. § 26. Vurderingstemaet er om en student i utdanning eller fremtidig yrkesutøvelse kan utgjøre fare for liv, fysisk og/eller psykisk helse, rettigheter og sikkerhet til barn, unge eller voksne i sårbare situasjoner.

Kriterier for skikkethetsvurderingen fremgår av forskriften § 29. Det fremkommer av bestemmelsen at en student er uskikket dersom ett eller flere av følgende kriterier er oppfylt på en slik måte at studenten utgjør en fare etter § 26:

- «a. studenten viser manglende vilje eller evne til omsorg, forståelse, innlevelse og respekt for barn, unge og voksne i sårbare situasjoner*
- b. studenten viser manglende vilje eller evne til å endre uakseptabel adferd i samsvar med faglig veiledning*
- c. studenten opptrer ikke i tråd med regelverk for helse, miljø og sikkerhet, prosedyrer og kvalitetssystemer, og dette kan utgjøre en fare for liv og helse*
- d. studenten viser truende eller krenkende adferd i studiesituasjonen, eller overfor barn, unge eller voksne i sårbare situasjoner.»*

Av § 29 siste ledd fremkommer det at det kan gis tilleggskriterier for enkeltutdanninger i særskilte tilfeller.

2.5.2.2 Departementets vurderinger – tilpasning og tilleggskriterier til fagskoleloven § 26, jf. fagskoleforskriften § 29

En skikkethetsvurdering vil for Forsvarets fagskoler være å forvisse seg om at studentene er i stand til å møte de krav og ansvar det innebærer å utøve yrket, både i fredstid og i krigstid. Selv om den enkelte utdanning ved Forsvarets fagskoler representerer forskjellige grader av risiko, er opplæring og trening i bruk av militære maktmidler grunnleggende som ansatt i Forsvaret.

Det er behov for å kunne foreta en skikkethetsvurdering av studentene ved Forsvarets fagskoler under hele utdanningen. Vurderingen i fagskoleforskriften knytter seg til om en student under utdanningen eller i fremtidig yrkesutøvelse kan utgjøre en fare for liv, fysisk og eller psykisk helse, rettigheter og sikkerhet til barn, unge eller voksne i

sårbare situasjoner. Forsvaret har imidlertid behov for å kunne gjennomføre en skikkethetsvurdering i de tilfeller hvor fremtidig yrkesutøvelse medfører ledelse av undergitt personell eller der studiet og/eller yrket representerer stort skadepotensial for studenten, medstudenter, ansatte, eller samfunnet. Militært personell kan under utdanning og i yrket få tilgang til, og bære med seg, eksplosiver og våpen. En uskikket student, eller en uskikket militær yrkesutøver kan utgjøre stort skadepotensiale for seg selv, sine medstudenter, og andre. Samfunnet må kunne ha tillit til at Forsvaret og den enkelte kan bære ansvaret det er å beskytte samfunnet for potensielle farer og skader.

Departementet tolker ordlyden i fagskoleforskriften § 26 dithen at Forsvarets fagskoler omfattes av ordlyden, og derfor vil kunne gjennomføre en skikkethetsvurdering etter gjeldende regelverk. Departementet vurderer derfor at det ikke er behov for tilpasning til fagskoleforskriften knyttet til når skikkethetsvurderingen kan gjennomføres. Departementet mener imidlertid det er hensiktsmessig å innta en bestemmelse som viser at det ved Forsvarets fagskoler kan gjennomføres en skikkethetsvurdering med henvisning til fagskoleloven § 26 og fagskoleforskriften kapittel 5. Dette er foreslått inntatt i § 6.

Av fagskoleforskriften § 29 er det angitt en rekke vurderingskriterier for skikkethetsvurderingen. I tillegg åpnes det for at det kan gis tilleggskriterier for enkeltutdanninger i særskilte tilfeller. Forsvaret har behov for at det gis et slikt tilleggskriterium ved skikkethetsvurderingen ved Forsvarets fagskoler.

Militært ansatte og vernepliktige er underlagt et disiplinærsystem i Forsvaret og kan ilegges refselse på visse vilkår som er angitt i forsvarsloven kapittel 8. Forsvaret har behov for at dersom en student ved Forsvarets fagskoler ilegges refselse under utdanningen skal dette vektlegges som en del av skikkethetsvurderingen.

Forsvarsdepartementet foreslår på bakgrunn av dette at det fastsettes ett tilleggskriterium for skikkethetsvurderingen som vektlegger betydningen av om studenten er ilagt refselse etter lov om verneplikt og tjeneste i Forsvaret m.m. (forsvarsloven), § 65. Dette er foreslått inntatt i unntak og tilpasningsforskriften § 6 som omhandler vurdering av skikkethet.

2.6 Fagskoleloven kapittel 7

2.6.1 Rapportering til database for statistikk om fagskoleutdanning

2.6.1.1 Gjeldende rett

Fagskoleloven § 42 omhandler rapportering til database for statistikk om fagskoleutdanning. Det følger av første ledd at visse personopplysninger kan behandles i en database for statistikk om fagskoleutdanning for å legge til rette for å utarbeide statistikk og gjennomføre utredninger og forskning, og for departementets forvaltning og ansvar for fagskoleutdanning.

Av tredje ledd følger det videre at fagskoler skal rapportere personopplysningene som nevnt i annet og tredje ledd til databasen for statistikk om fagskoleutdanning. Departementet kan fastsette frister for rapporteringen, og at rapporteringen skal skje elektronisk. Departementet kan gi fagskoler fritak fra plikten til å rapportere opplysninger om søkere.

2.6.1.2 Departementets vurderinger – unntak fra fagskoleloven § 42

Forsvarets fagskoler vil i visse tilfeller ha behov for å skjerme enkelte avdelinger, herunder ansatte og studenter ved enkelte av utdanningene ved fagskolene av hensyn til nasjonale sikkerhetsinteresser. På bakgrunn av dette vil det være vanskelig å ivareta kravet om rapportering til en database for statistikk ved fagskoleutdanningen slik fagskoleloven § 42 legger opp til.

Fagskoleloven § 42 fjerde ledd åpner for at det kan gis unntak fra plikten til å rapportere om søkere ved fagskolene. Forsvaret har imidlertid behov for også å kunne unnta elever og ansatte ved enkelte av utdanningene, og Forsvarsdepartementet mener derfor det er behov for et generelt unntak fra bestemmelsen for å kunne skjerme både studenter og ansatte ved Forsvarets fagskoler, jf. forskriftens § 10.

3 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forskriften i seg selv vil ikke medføre vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for Forsvarets fagskoler. Iverksettelse av forskriften legger til rette for oppfyllelse av målene i både inneværende (Prop 87 S (2023-2024) Forsvarsløftet – for Norges trygghet) og forrige (Prop 14 S (2020-2021) Evne til Forsvar – vilje til beredskap) langtidsplan for Forsvaret om å i større grad kvalitetssikre og akkreditere utdanningsløp i Forsvaret etter nasjonale standarder.

Iverksettelse av akkrediterte utdanningsløp etter nasjonale standarder på fagskolenivå vil derimot medføre noen kostnader. Kostnader knyttet til akkreditering vil være for eksempel styregodtgjørelse og studentombud, og disse kostnadene anses som marginale. Akkreditering av flere av Forsvarets utdanninger etter nasjonale standarder er i samsvar med målsettingene for styrking av Forsvarets utdanningssystem i Prop 87 S (2023-2024), samt målsettinger i Prop 14 S (2020-2021) om å øke kvalitet, effektivitet og relevans i utdanningene, og akkreditering på fagskolenivå.

Det vil medføre noen kostnader at det skal etableres en egen klagenemnd for Forsvarets fagskoler, jf. forslag til forskrift § 8. De økonomiske konsekvensene av opprettelsen av en egen nemnd vurderes å være på rundt 70.000,- kroner årlig. Dette vil dekkes innenfor Forsvarsdepartementets egne budsjetttrammer.

4 Forslag til forskrift om unntak fra og tilpasninger til lov om høyere yrkesfaglig utdanning for Forsvarets fagskoler

Fastsatt ved kgl.res. XX. med hjemmel i lov 8. juni 2018 nr. 28 om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven) § 2. Fremmet av kunnskapsdepartementet.

§ 1. Formål og virkeområde

Forskriften gjelder opptak til og styring av Forsvarets fagskoler, og gir nødvendige unntak fra og tilpasninger til fagskoleloven med tilhørende forskrifter.

Formålet med forskriften er å legge til rette for at Forsvaret kan tilby fagskoleutdanning av høy kvalitet, og for at fagskolestudenter i Forsvaret får gode utdanningsvilkår gjennom nødvendige unntak og tilpasninger til fagskoleloven.

§ 2. Forholdet til fagskoleloven i krise og krig

I krise og krig kan forsvarssjefen bestemme at fagskoleloven med tilhørende forskrifter, helt eller delvis, ikke skal gjelde for Forsvarets fagskoler. Kravene til akkreditering skal oppfylles så langt det er mulig.

§ 3. Ansettelse av rektor og styrets sammensetning

Ansettelse av rektor ved Forsvarets fagskoler skal følge det alminnelige ansettelsessystemet i Forsvaret.

Fagskoleloven § 12 første ledd andre setning gjelder ikke for ansettelse av rektor ved Forsvarets fagskoler.

Styremedlemmene ved Forsvarets fagskoler, utenom ansatt og studentrepresentantene, skal være gruppe 1-offiserer i Forsvaret utpekt på stilling. Styremedlemmene skal ha hver sin vara utpekt på stilling.

Fagskoleloven § 10 andre ledd gjelder ikke for valgkretsen arbeids- og næringsliv utpekt på stilling i Forsvaret eller medlemmenes varamedlemmer.

§ 4. Særskilte opptakskrav

Forsvarets fagskoler kan fastsette særskilte opptakskrav som omfatter:

- a) Krav til sikkerhetsklarering
- b) Krav til gjennomført relevant militær utdanning
- c) Medisinske krav

Sikkerhetsklarering på det klareringsnivået som er fastsatt for studiet, og medisinske krav, skal opprettholdes i studieperioden. Fagskolen kan fastsette at også fysiske krav skal opprettholdes gjennom studieperioden.

Fagskoleforskriften § 3 om deltakelse i det samordnede opptaket gjelder ikke for Forsvarets fagskoler. Forsvarets fagskoler kan selv vurdere om den enkelte utdanning skal inngå som en del av det samordnede opptaket.

§ 5 Utestenging fra Forsvarets fagskoler

Hvis en student mister sikkerhetsklarering, eller får nedsatt sikkerhetsklarering til et nivå under klareringsnivået fastsatt for studiet, kan styret vedta at studenten utestenges fra utdanningen ved fagskolen.

Det samme gjelder dersom studenten ikke lenger oppfyller de medisinske kravene som stilles ved opptak til Forsvarets fagskoler.

§ 6. Vurdering av skikkethet

Det skal vurderes om en student ved Forsvarets fagskoler er skikket for yrket i tråd med skikkethetsreglene i fagskoleloven § 26 og fagskoleforskriften kapittel 5.

I vurderingen av om en student er skikket skal det i tillegg til vurderingskriteriene i fagskoleforskriften § 29 legges vekt på om en student er ilagt refselse etter forsvarloven § 65.

Vurderingen skal gjøres fra opptak og løpende gjennom hele utdanningen. Vurderingen skal være en helhetsvurdering av studentens forutsetninger for å kunne fungere i yrket.

§ 7. Studieårets lengde og arbeidsomfang for studentene

Ett års fagskoleutdanning på heltid tilsvarer inntil 11 måneder. Toårige fagskoleutdanninger kan være på inntil 22 måneder utdanning på heltid, og ha et omfang på inntil 120 studiepoeng.

Fagskoletilsynsforskriften § 2-2 andre ledd gjelder ikke for Forsvarets fagskoler.

§ 8. Klagenemnda for Forsvarets fagskoler

Klagenemnda for Forsvarets fagskoler oppnevnes av Forsvarsdepartementet.

Klagenemnda skal ha fem medlemmer og skal være sammensatt slik:

- a) Leder og leders vara skal være jurister, jf. advokatloven § 67, og kan ikke være tilsatt i Forsvarsdepartementet eller underliggende etater.
- b) To medlemmer med personlige varamedlemmer som er ansatt ved en av Forsvarets fagskoler.
- c) To medlemmer med personlige varamedlemmer skal være studenter.

Medlemmene oppnevnes for inntil fire år, med unntak av studentmedlemmene som oppnevnes for inntil to år. Ingen kan oppnevnes for mer enn to perioder som fast medlem.

Klagenemnda er vedtaksfør når lederen eller varamedlemmet for lederen og minst to andre medlemmer, herav en studentrepresentant, deltar i behandlingen.

Ved stemmelikhet avgjør lederens stemme.

§ 9. Klage til klagenemnda for Forsvarets fagskoler

Klagenemnda for Forsvarets fagskoler er klageinstans for enkeltvedtak truffet med hjemmel i følgende bestemmelser i fagskoleloven:

- a) § 7 tredje ledd om inndragning, annullering og karantenetid
- b) § 16 a om bruk av falske dokumenter ved opptak til utdanninger

- c) § 24 fjerde ledd om annullering
- d) § 25 femte ledd om bortvisning og utestengning
- e) § 26 fjerde ledd om manglende skikkethet
- f) § 27 åttende ledd om politiattest

Klagenemnda ved Forsvarets fagskoler er også klageinstans for enkeltvedtak truffet med hjemmel i denne forskriften § 5.

Forvaltningsloven kapittel IV til VI gjelder for klagebehandlingen etter første ledd, med de tilpasninger som følger av fagskoleloven og forskriften her.

§ 10. Bestemmelser i fagskoleloven som ikke gjelder for Forsvarets fagskoler

Fagskoleloven § 42 gjelder ikke for Forsvarets fagskoler.

§ 11. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft...